

ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Γ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α.1. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

- α. Εθνικά Κινήματα (19ος αιώνας)
- β. Τρίτος Κόσμος
- γ. Συμφωνίες Ζυρίχης και Λονδίνου (1959)

Μονάδες 15

Α.1.2. Να αντιστοιχίσετε τα ονόματα των ηγετών (στήλη Α) με τη χώρα στην οποία έδρασαν (στήλη Β). Στη στήλη Α περισσεύουν ονόματα.

Στήλη Α

1. Νέλσον Μαντέλα
2. Βίλι Μπραντ
3. Χο Τσι Μινχ
4. Αγιατολάχ Χομεινί
5. Μαχάτμα Γκάντι
6. Γκαμάλ Αμπντέλ Νάσερ
7. Τάσσο Παπαδόπουλος

Στήλη Β

- Α. Ινδία
- Β. Αίγυπτος
- Γ. Ν. Αφρική
- Δ. Κύπρος
- Ε. Γερμανία

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Α.2.

Α.2.1. Τι γνωρίζετε για το γεγονός της καταστροφής της Χίου και ποια η σημασία του;

Μονάδες 12

Α.2.2. Να αναφερθείτε στον γαλλοπρωσικό πόλεμο (1870-1871) και στην τελική συνθήκη ειρήνης.

Μονάδες 13

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β.1.

Αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε στις συνέπειες του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου (1914-1918).

Μονάδες 30

ΚΕΙΜΕΝΟ Α΄

«Η Ρόδα του Πολέμου. Τη βλέπουμε, μιλιούνια άνθρωποι, που ξεπροβάλλει μες από το

μουχλιασμένο χάος και γυρίζει και τρίζει σπαραχτικά σα μαγγανοπήγαδο θεόρατο. Ο ορίζοντας είναι κοκκινόμαυρος, η γης αχνίζει άλικους αχνούς. Ο θεόρατος τροχός γυρνά ολοένα, γυρνά αιώνες μαζί με τη γης και στριγγλίζει πάνω από την άβυσσο, στριγγλίζει σπαραχτικά. [...] Είναι ο Πόλεμος στο χαράκωμα που δουλεύει έτσι αργά και σίγουρα. Ο

Πόλεμος, που προτού να τσακίσει το κορμί αποσυνθέτει πρώτα λίγο-λίγο κι αλύπητα την ψυχή μες στην απομόνωση της υπόγειας ζωής».

Στρατής Μυριβήλης, «Η ζωή εν τάφω», Εστία, Αθήνα 1977, σ.19-20

ΚΕΙΜΕΝΟ Β'

«Είμαι νέος, είκοσι χρονών □ κι ωστόσο δεν ξέρω τίποτα απ'τη ζωή έξω από την απελπισία, το φόβο, το θάνατο και τη φτηνή επιπολαιότητα που μας οδηγεί σε μια άβυσσο θλίψης. Είδα πόσοι άνθρωποι ορμούν ο ένας πάνω στον άλλο και σιωπηλά, αγνοώντας, έξαλλα, υπάκουα, αθώα σφάζονται μεταξύ τους. Είδα ότι τα πιο έξυπνα μυαλά στον κόσμο επινοούν όπλα και λόγια για να καταστήσουν τούτη τη σφαγή πιο ραφιναρισμένη και πιο αποδεκτή. Κι όλοι οι άνθρωποι της ηλικίας μου, εδώ κι εκεί, μέσα σ'ολόκληρο τον κόσμο, τα βλέπουν αυτά τα πράγματα. Όλη η γενιά μου έχει γνωρίσει τις δικές μου εμπειρίες. [...] Ολ' αυτά τα

χρόνια, η δουλειά μας ήταν να σκοτώνουμε-ήταν το πρώτο πράγμα που μάθαμε στη ζωή. Η γνώση μας από τη ζωή περιορίζεται στο θάνατο. Τι θα συμβεί μετά; Και τι θα βγει απ'όλους εμάς;

Έριχ-Μαρία Ρεμάρκ, «Ουδέν νεώτερον από το Δυτικόν Μέτωπον», εκδ.Δάρεμα, Αθήνα χ.χ.,σ.204

[τα κείμενα αποδόθηκαν στο μονοτονικό, διατηρήθηκε όμως η ορθογραφία τους]

ΘΕΜΑ Β.2.

Αξιοποιώντας τα στοιχεία που περιέχονται στο παρακάτω κείμενο και τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε στην επίδραση που άσκησαν στην εξέλιξη και την έκβαση του Β' Παγκοσμίου Πολέμου τόσο η νίκη των Ελλήνων κατά της Ιταλίας όσο και η ένοπλη ελληνογερμανική σύρραξη.

Μονάδες 20

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Άντονι Ίντεν, υπουργός Εξωτερικών της Μεγάλης Βρετανίας, για την ελληνική συμβολή στη συμμαχική νίκη

«...η Ελλάς πρώτη έδωσε αλησμόνητο μάθημα στον Μουσολίνι, ότι αυτή υπήρξε η αφορμή της εθνικής επανάστασης στη Γιουγκοσλαβία εναντίον του Άξονα, ότι αυτή, με τη μικρή βοήθεια που σταθήκαμε τότε ικανοί να της δώσουμε, κράτησε τους Γερμανούς στο ηπειρωτικό της έδαφος και στην Κρήτη επί έξι εβδομάδες, ότι αυτή ανέτρεψε τη χρονολογική σειρά όλων των σχεδίων του γερμανικού Επιτελείου και έτσι επέφερε ριζική μεταβολή στις εκστρατείες

του και ίσως στην όλη πορεία του πολέμου. Εμείς οι Άγγλοι δεν θα λησμονήσομε ποτέ την ανακούφιση και την παρηγορία που μας προσέφερε κατά τις αγωνιώδεις εκείνες στιγμές του πολέμου η τιμιότητα και η αξιοπρέπεια της στάσεως των Ελλήνων».

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Εκδοτική Αθηνών 1978, τ.ΙΕ', σ.457

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΟΜΑΔΑ Α΄

A.1.1.

α. «Εθνικά κινήματα»: σχολικό βιβλίο, σελίδα 13 «Εθνικά κινήματα...άλλης διακριτής κοινότητας». Αποσκοπούσαν στην προβολή και την επικράτηση ενός έθνους, μιας δηλαδή πολιτιστικής κοινότητας.

β. «Τρίτος Κόσμος»: σχολικό βιβλίο, σελίδα 152 «Τα νέα κράτη που ανέκυψαν...διπολικού κόσμου.» Οι χώρες του Τρίτου Κόσμου δεν κατάφεραν να αμφισβητήσουν τον θεμελιωδώς διπολικό χαρακτήρα του μεταπολεμικού διεθνούς συστήματος.

γ. «Συμφωνίες Ζυρίχης και Λονδίνου (1959)»: σχολικό βιβλίο, σελίδες 163-164. Δημιουργούσαν ένα ανεξάρτητο κυπριακό κράτος, αποκλείοντας και την ένωση και τη διχοτόμηση. Η ελληνική κυβέρνηση του Κ. Καραμανλή με υπουργό εξωτερικών τον Ευάγγελο Αβέρωφ-Τοσίτσα, τις διαπραγματεύτηκε με την Τουρκία.

A.1.2.

1-γ

2-ε

5-α

6-β

7-δ

(Περισσεύουν τα 3 και 4.)

A.2.1.

Σχολικό βιβλίο, σελίδες 26-27 «Την επανάσταση...σε όλο τον κόσμο.»

A.2.2.

Σχολικό βιβλίο, σελίδες 48-49 «Η κήρυξη του πολέμου...γηραιάς ηπείρου.»

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β.1.

Ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος ήταν ένα γεγονός που συντάραξε συθέμελα την ανθρωπότητα, όχι μόνο για τις υλικές καταστροφές που προξενήθηκαν, αλλά και για τις μεγάλες πολιτικές και κοινωνικές αναστατώσεις που επέφερε. Από τα 65 εκατομμύρια άνδρες που επιστρατεύτηκαν κατά τη διάρκεια του πολέμου πάνω από 10 εκατομμύρια σκοτώθηκαν στα διάφορα πεδία των μαχών και 20 εκατομμύρια τραυματίστηκαν. Τα θύματα ανάμεσα στους αμάχους δεν ήταν λιγότερα από τους νεκρούς στρατιώτες. Δυσκολότερο να υπολογιστεί ήταν το ηθικό τίμημα του πολέμου. Η προβολή της νίκης ως υπέρτατου σκοπού που δικαιολογεί όλα τα μέσα υποβίβασε τις βασικές αξίες του δυτικού πολιτισμού. Την ηθική εξαχρείωση του πολέμου εύγλωττα παρουσιάζει ο Στρατής

Μυριβήλης στο έργο του «Η ζωή εν τάφω», όπου ο αφηγητής του μυθιστορήματος χαρακτηριστικά αναφέρει το πόσο σταδιακά αλλά σταθερά ο πόλεμος στα χαρακώματα φθείρει σώμα και ψυχή «ο πόλεμος, που προτού να τσακίσει το κορμί αποσυνθέτει πρώτα λίγο-λίγο και αλύπητα την ψυχή μες στην απομόνωση της υπόγειας ζωής». Η ίδια ακριβώς αίσθηση επικρατεί και στο δεύτερο παράθεμα στο οποίο αποτυπώνεται η απαισιοδοξία, απόγνωση και η άρνηση για μια πιο αισιόδοξη θεώρηση του μέλλοντος. Πέρα απ' αυτά ο πόλεμος εξασθένησε και υπονόμωσε θεσμούς και αξίες, όπως την οργάνωση του δημοκρατικού πολιτεύματος και της ελεύθερης οικονομίας.

Συμπερασματικά, ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος ανέτρεψε τις ήδη ευαίσθητες ισορροπίες μεταξύ των χωρών και άφησε πολλά μέτωπα ανοιχτά και πολλά άλυτα προβλήματα, τα οποία για να ξεπεραστούν έπρεπε να περάσουν πολλά χρόνια και να εφαρμοστούν πολλά μέσα, τις περισσότερες φορές καθόλου ειρηνικά.

ΘΕΜΑ Β.2.

Κατά τη διάρκεια των πρώτων ημερών του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου ο ελληνικός στρατός κατόρθωσε να ανακόψει την προέλαση των ιταλικών στρατευμάτων στην Ήπειρο. Το Μάρτιο του 1941 εξαπολύθηκε _____ και δεύτερη επίθεση των Ιταλικών στρατευμάτων (εαρινή επίθεση) η οποία όμως αποκρούστηκε ξανά από τις ελληνικές δυνάμεις. Η επικράτηση των Ελλήνων στον πόλεμο κατά της φασιστικής Ιταλίας, σε εποχή που όλες οι χώρες της Ευρώπης είχαν –συχνά και εθελούσια- υποταγεί στον Άξονα, χαιρετίστηκε ως νίκη των ελεύθερων λαών κατά των δυνάμεων της βίας και του ολοκληρωτισμού. Και στο στρατηγικό πεδίο, όμως η νίκη των Ελλήνων απέτρεψε την επικράτηση του Άξονα στο βόρειο ήμισυ της Ανατολικής Μεσογείου και, κατ'επέκταση, σε τμήμα τουλάχιστον της Μέσης Ανατολής. Όπως αναφέρεται στο απόσπασμα από την ομιλία του Βρετανού Υπουργού Εξωτερικών, οι συνέπειες της ελληνικής νίκης υπήρξαν σημαντικές για την έκβαση του Αγώνα των χωρών ενάντια στον Άξονα. Πρώτοι οι Γιουγκοσλάβοι αξιοποίησαν τη νίκη των Ελλήνων προκειμένου να ξεκινήσουν τη δική τους εθνική εξέγερση. Από την άλλη πλευρά οι Γερμανοί περιορίστηκαν για ένα σημαντικό χρονικό διάστημα στο ηπειρωτικό έδαφος της χώρας και στην Κρήτη, ενώ παράλληλα

ανατράπηκαν τόσο πολύ τα σχέδια του γερμανικού επιτελείου, ώστε υποχρεώθηκαν να προβούν σε αλλαγές για μπορέσουν να συνεχίσουν την προέλασή τους. Την άνοιξη του 1941 πραγματοποιήθηκε επί ελληνικού εδάφους η τελευταία μάχη μεταξύ Γερμανών και Ελλήνων μέχρι την επιβολή της Γερμανικής κατοχής. Η σημασία και αυτής της ένοπλης ελληνογερμανικής σύρραξης είναι μεγάλη. Η αναγκαστική στροφή στα Βαλκάνια υποχρέωσε το Χίτλερ να αναβάλει την εκτέλεση της επιχείρησης <<Μπαρμπαρόσα>> κατά της Σοβιετικής Ένωσης. Η μετάθεση της ημερομηνίας έναρξής της, από τα μέσα Μαΐου στις 22 Ιουνίου, είχε ως αποτέλεσμα να μην προλάβουν τελικώς τα

γερμανικά στρατεύματα τον Νοέμβριο του 1941 να καταλάβουν το Λένινγκραντ και τη Μόσχα, προτού ακινητοποιηθούμε εξαιτίας των αντίξοων καιρικών συνθηκών του ρωσικού χειμώνα.

Τα θέματα επιμελήθηκαν τα φροντιστήρια

«ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ» Φλωρόπουλου.

Ευαγγέλου Μ. – Λάμπρου Μ.